

SELSKABET FOR DANMARKS KIRKEHISTORIE ARRANGERER

Seminar om Ansgar

10. oktober 2025 kl. 13.00-16.00, Aarhus Universitet
Auditorium 2, Tåsingeade 3, 8000 Aarhus C (lokale 1441-112)

AARHUS UNIVERSITET
INSTITUT FOR KULTUR OG SAMFUND

Det er tredje jubilæum. Det første blev holdt i 1826, da man i hele riget fejrede den danske kirkes tusindårsfest. 100 år efter holdtes kirkefesten i skyggen af den nye dansk-tyske grænse. Hvad kommer til at kendetegne jubilæet i 2026?

At netop 826 skulle være året, da Ansgar kom til Skandinavien, er tvivlsomt. Kilderne siger intet om det. Men Ansgar og kirkefesten er et erindringssted, dvs. et symbol på en fortidig begivenhed og "værdi", der skal give eftertiden mening og sammenhæng. Og erindringssteder behøver ikke være eksakte. De lever af følelse, fællesskab og sammenhold.

I den anledning arrangerer Selskabet for Danmarks Kirkehistorie et seminar om Ansgar. Fem historikere og kirkehistorikere diskuterer den betydning, Ansgar er blevet tillagt i dansk kirkehistorie fra middelalderen og frem mod vores egen tid.

Alle er velkomne.

13.00

Velkomst

13.05

Nils Arne Pedersen (lektor, Aarhus Universitet): Ansgar som danernes apostolus og doctor i et vesteuropæisk komparativt perspektiv

I liturgiske kilder fra dansk middelalder bærer Ansgar bl.a. titlerne apostolus danorum og doctor danorum. Dermed indgår han i rækken af middelalderlige "folkeapostle". Titlen kan både belyses idehistorisk og funktionelt-politisk.

13.35

Carsten Bach-Nielsen (fhv. lektor, Aarhus Universitet): 1000-årsfesten 1826 – en folkelig fest?

Meget er sagt og skrevet om Grundtvig, Ansgar og tusindårsfesten i 1826 – og kun lidt om, hvad der faktisk foregik i kirker og menigheder i Danmark og Hertugdømmerne. Hvad var jubelfestens indhold og kendetegn i forhold til de to reformationsfester i 1817 og 1836, der tematiserede to forskellige former for kristendom? Måske tegnede der sig konturer af en ny begyndelse, eller der sigtedes mod genoplevelse af et radikalt brud med hedenskabet ved fester og handlinger i 1826.

14.05

Sebastian Olden-Jørgensen (lektor, Københavns Universitet): Katolikkernes Sankt Ansgar mellem branding og økumeni

Helgener kan bruges til mange ting, bl.a. til opbyggelse og identitetspolitik. Oplægget vil skitsere udviklingen af danske katolikkers brug af Sankt Ansgar fra religionsfriheden 1849 til i dag. Efter en tøvende begyndelse blev Sankt Ansgar fra ca. 1860 bragt ud i offentligheden. 100 år senere, fra 1960'erne, svandt katolikkernes interesse for Ansgar igen ind. Oplægget inddrager desuden forholdene syd for grænsen, katolske såvel som protestantiske.

14.35

Kaffepause

15.00

Lars N. Henningsen (fhv. arkiv- og forskningsleder, Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig): En omstridt Ansgar – dansk-tysk strid i grænselandet ved 1100-års festen i 1926

Når Ansgar mindes i 2026, vil der være samarbejde mellem danske og tyske. I 1926, 100 år før, var der konflikt. Det begyndte med dansk-nationale drømme om en dansk fejring i Slesvig Domkirke. Men den tyske side holdt separat fest med tyskkulturelt præg i Slesvig Domkirke. Det blev betonet, at kristendommen kom til Norden med tyske mænd, som skabte Slesvigs forbindelse sydpå. På dansk side blev der i stedet separate danske højtideligheder i Flensborg og en udflugt til Slesvig-Hedeby. Ansgar-striden i 1926 afspejlede komplicerede dansk-tyske kirkeforhold.

15.30

Mattias Sommer Bostrup (lektor, Aarhus Universitet): Udvandrerne Ansgar

Med til den nye interesse for Ansgar i 1800-tallet hører også bygningshistorien. Den katolske domkirke i København bærer hans navn, og de kirkelige retninger inden for folkekirken tog ham også til sig og opkaldte kirker, missionshuse og hoteller efter ham, på samme måde som i Sverige. Også uden for Europa har Ansgar sat sig spor. I USA og Canada bærer og bar såvel protestantiske som katolske kirkebygninger grundlagt af skandinaviske udvandrere Ansgars navn. Hvorfor tog udvandrerne Ansgar med sig, og hvad brugte de ham til? Fungerede Ansgar som et bindeled til "hjem", eller var han en måde at positionere sig på "ude"?